

Edgar Feuchtwanger
cu Bertil Scali

Hitler, vecinul meu

Redactare: *Ioana Bârzeanu*
Tehnoredactor: *Mariana Radu*
Copertă: *Roxana Geantă*

Titlul original: **HITLER, MON VOISIN**

Copyright © Michel Lafon Publishing 2013

© 2014 Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate
editurii METEOR PUBLISHING

Contact:

Tel./Fax: 021.222.83.80

E-mail: editura@meteorpress.ro

Distribuție la:

Tel./Fax: 021.222.83.80

E-mail: carte@meteorpress.ro

www.meteorpress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FEUCHTWANGER, EDGAR

Hitler vecinul meu : amintirile unui copil evreu / Edgar Feuchtwanger, Bertil Scali ;
trad.: Dan Criste ; red.: Ioana Bârzeanu. - București : Meteor Publishing, 2014
ISBN 978-606-8469-81-2

I. Scali, Bertil

II. Criste, Dan (trad.)

II. Bârzeanu, Ioana (red.)

82-94=135.1

Edgar Feuchtwanger
cu Bertil Scali

Hitler, vecinul meu

Amintirile unui copil evreu

Traducere din limba franceză
de *Dan Criste*

Astăzi, sunt ferm convins că, în general, cele mai importante idei creatoare îi vin omului în tinerețe.

Adolf HITLER, Mein Kampf

1929

O soartă fericită a făcut să mă nasc în Braunau-am-Inn, un târgușor situat chiar la granița acestor două state germane a căror nouă contopire ne apare ca fiind misiunea esențială a vieții noastre, care trebuie îndeplinită prin toate mijloacele.

Adolf HITLER,
prima frază din *Mein Kampf*

Îmi place când îmi cântă la pian această bucată. Este un menuet. Ea mi-a zis că Mozart l-a compus când avea vârsta mea. Eu am cinci ani. Ascult notele și este foarte frumos. Îmi place să dansez. Întins pe jos, înot pe parchet de parcă aș fi într-un lac. Fotoliile sunt vapoare, canapeaua, o insulă, iar masa, un castel. Dacă o să mă vadă, mămica o să mă dojenească și-o să-mi spună că-mi murdăresc costumul. Puțin îmi pasă. Oricum, îmi vine să mă scarpin din cauza lui. Acum, stau pe burtă sub scaun. Cu pușca mea, nu mă tem dacă francezii atacă. O să rămân ascuns.

Dimineață, mi-a fost iarăși teamă când au sunat săracii jos, la ușă, în față, unde stă portarul nostru. Mămica a coborât, iar eu am urmărit-o din capătul scării. Aveau bărbi, iar hainele le erau găurite. Voiau bani. Vindeau șireturi de pantofi. Mămica a urcat, a trecut prin fața mea fără să mă vadă, a luat o felie de pâine din care-mi place mie, albă și crocantă, cu coaja rumenă, împletită deasupra asemenea cosițelor fetelor, și a coborât din nou. Când le-a dat-o, săracii i-au zâmbit și au pornit mai departe pe stradă.

După-amiază, au venit alții. Ea cânta iarăși la pian, bucată care se termină repede, râdea, iar eu mă întorceam, uitându-mă prin odaie de jur împrejurul meu.

Cerșetorii s-au întors. I-am auzit strigând în gura mare la ușă. Mămica s-a oprit din cântat și s-a dus să deschidă. Unul striga tare.

Zicea că le-au luat casa, economiile și că stau în stradă cu copiii. Zicea că din pricina evreilor. Mi s-a făcut frică și era cât pe-acți să plâng. Mămica a fost drăguță, iar unul gras, mai mare și mai puternic decât ceilalți, cu o barbă mare și albă, a spus că o cunoaște. El a strigat: „Este din familia Feuchtwanger!”

Omul l-a tras îndărăt pe cel mic și rău care urla. A explicat că l-a cunoscut pe unchiul Lion la școală și că i-a citit chiar cărțile. Eu stăteam ascuns sus, pândind cu pușca mea. Aș fi vrut să fiu invizibil, ca în cartea din care mi se citea seara. Bărbosul mi-a făcut cu ochiul și i-a zis celui mic că i-a asurzit urechile cu poveștile lui despre evrei. Mămica i-a mulțumit frumos și i-a zis lui Rosie să se ducă să caute niște cărnați. Rosie este guvernanta mea. M-am rostogolit ca un soldat, iar ea nu m-a văzut trecând. Șorțul alb și rochia neagră îi foșneau. Eu stăteam sub un scaun. Am privit-o îndreptându-se spre bucătărie. Bombănea în dialect, limba pe care o vorbea atunci când n-o auzea nimeni. Îi făcea pe săraci tâmpiți, jura că nu mai sunt așa de mulți cărnați și că nu știa ce-o să avem diseară la cină. S-a întors cu cărnații și i-a zâmbit domnului gras. El i-a mulțumit, a binecuvântat-o pe mama și a plecat cu toată ceata.

Mămica a vorbit cu tanti Bobbie, vecina de deasupra, care coborâse și ea. Nu le auzeam bine. Cred că tanti Bobbie i-a zis că unchiul o să ne aducă belele dacă n-o să fie atent cu cărțile lui. Lion, unchiul meu, este scriitor. Născocoște povești pentru oameni mari. Mămica i-a zâmbit lui tanti Bobbie și i-a promis că-l va preveni pe unchiul Lion. Încearca s-o liniștească, sfătuind-o să nu-și facă griji, cerșetorii de afară nefiind decât niște sărmani care au dus greul războiului, după care au pierdut totul. Am alergat la fereastră să-i văd. Sunau la ușa clădirii din față, alăturându-se altora, aflați puțin mai departe.

De azi dimineață mă uit la săraci pe fereastră. Sunt jos, lângă clădire. Și dacă atacă? Am pușca mea! Mămica m-a zărit. Mi-a zâmbit, a venit lângă mine, a tras perdeaua și m-a anunțat că este ora mesei. Am întrebat-o ce este un evreu, iar ea mi-a șoptit la ureche că sunt prea mic ca să înțeleg.

Oi avea eu cinci ani, dar știu totul. Știu ce este un evreu! Într-o zi, tata a vorbit cu mama despre asta de față cu mine. Ea i-a cerut să schimbe subiectul fiindcă nu era potrivit pentru vârsta mea, iar el a răspuns că eu nu eram în stare să pricep și a continuat. Eu mă jucam pe jos cu mașinuțele, făcându-mă că nu aud. Am priceput însă totul. El vorbea despre naziști, care nu-i iubesc pe evrei. Evrei suntem noi, cei din familia Feuchtwanger. Știam asta de mult. Vorbisem deja cu Rosie. Când am luat-o la întrebări, Rosie mi-a spus că este totuna cu a zice că evreii nu cred că micul Iisus a existat. Totuși eu știu că a existat. Rosie mi-a spus toată povestea lui. Avea părul lung și era foarte drăguț. Oamenii răi l-au legat de o cruce, i-au înfipt cuie în mâini și picioare și l-au omorât. Voiam să știu dacă evreii erau oamenii răi. Rosie mi-a răspuns că nu, că naziștii făceau o confuzie. Romanii sunt cei care l-au ucis, și apoi, Iisus era evreu. Este o poveste foarte veche, dintr-o altă epocă, din alte vremuri, întâmplată cu mult înainte de nașterea mea, a părinților mei, a părinților părinților mei și a tuturor strămoșilor lor, înainte să apară pe pământ mașinile și orașele, într-o țară de mult dispărută, de dincolo de munți, de câmpii, de râuri și de mări. Rosie s-a descheiat la bluză și mi-a arătat la piept o cruciuliță de aur. Mi-a zis c-o pot prinde cu degetele. Eu am atins-o, ea a dus-o la gură și a sărutat-o ușor, apoi m-a sărutat pe frunte, spunând că eu sunt feblețea ei și că toți copiii și toți oamenii sunt făcuți dintr-un singur trup, că toți suntem fii ai Domnului și că micul Iisus a spus că trebuie să ne iubim unii pe alții. Părea puțin tristă, așa că m-am strâns lângă ea. Astfel, când părinții mei au vorbit despre naziști, eu știam despre cine era vorba. Voiam să le explic că naziștii îi confundă pe evrei cu romanii. Dar am preferat să mă prefac mai departe că mă joc pe jos ca să aud continuarea poveștii. Eram în birou, unde taticu își așază toate cărțile în bibliotecă care se înalță până la tavan. Are mii. Le-a citit pe toate, îi place să le privească, să pună mâna pe ele, să le deschidă, să le închidă, să le mângâie. Mi-a promis că, într-o zi, va fi a mea și că le voi citi pe toate.

*

* *

Părinții mei stau pe canapeaua din catifea verde. Îmi place când sunt amândoi acolo. Uneori, el îi atinge fața. O privește, ea îl admiră, îi spune că este frumos, că-l iubește, dar că mustața lui o gădilă când o sărută, el îi răspunde că săruturile ei îi aburesc ochelarii. Tata este frumos, elegant. Mi-ar plăcea să fiu îmbrăcat ca el, să port o cămașă albă și cravată în locul acestui costumaș de lână care mă mănâncă, și apoi o vestă frumoasă, cu dungi mari, ca a lui. El îmi repetă că sunt prea mic.

Amândoi își beau cafeaua. Am avut voie să arunc o bucățică de zahăr în cafea. Am apucat-o cu un clește de argint de pe fundul unei cutii frumoase, strălucitoare, în care totul se vede deformat și am apropiat cana chinezească pe care este desenat cu mov un împărat așezat într-o lectică. Zahărul a atins cafeaua fumegândă, s-a îmbibat – este amuzant când cafeaua pătrunde în bucățica de zahăr – și eu am apucat-o cu vârful buzelor. Am supt-o fără să fac prea mult zgomot și m-am strecurat din nou sub masă, lăsând să se topească bucățica de zahăr în gură. Îmi aduc aminte ziua în care o doamnă a venit acasă la noi cu un cățeluș, un teckel. L-a pus să facă giumbușlucuri. Câinele stătea așezat pe picioarele din spate. Ea i-a pus zahărul pe bot și i-a șoptit „alei, hap!”. El a înghițit zahărul cu gura lui frumoasă, negru-caramel. Cred că era un câine acrobat.

Razele soarelui îmi încălzesc picioarele care-mi ies din ascunzătoare. Ascult ce zic. Vorbesc despre unchiul Lion și despre Adolf Hitler. Unchiul Lion crede că, într-o zi, Hitler va fi șeful și că, în acea zi, îi va omorî pe toți evreii. Nu știu cine este Hitler. Buzele îmi tremură, îmi vine să plâng. Ies din adăpostul meu și mă strecor în brațele părinților. Ei nu înțeleg de ce plâng în hohote. Nici eu. Le spun că îi iubesc și că îmi doresc să nu moară niciodată. De aia m-au podidit lacrimile. Din fericire, acum s-a terminat.

*

* *

Sunt călare pe elefantul meu cu rotile. Îl cheamă Hannibal, ca pe împăratul care a luptat împotriva romanilor cu elefanții.

I-a atacat trecând munții iarna. Așezat pe spatele lui, picioarele mele nu mai ating podeaua. Pe Hannibal, sunt înalt, sunt mare. Fereastra este deschisă, se aud păsările și automobilele. Îl apropiu pe Hannibal și mă reazem de fereastră ca să privesc afară. Sunt mereu atent să nu mă aplec, ca să nu mă dojenească Rosie. Automobilele strălucesc, razele soarelui se reflectă în farurile lor mari și rotunde, făcând să joace pe tavanul camerei dăre mici, frumoase, de culoarea fisticului, a vinului și a căpșunilor. Vremea e frumoasă, mașinile au capotele coborâte și îi pot vedea pe pasageri. Uite-o pe tanti Bobbie, care locuiește deasupra noastră. Este cu iubitul ei, ducele Luitpold de Bavaria. Un duce este ca un prinț sau un rege, iar Bavaria este un alt nume al țării noastre: părinții mei spun că noi trăim în Germania, dar tanti Bobbie, ducele și Rosie ne asigură că locuim în Bavaria. Tăticu și mămica zic că sunt germani, tanti Bobbie și ducele, că sunt bavarezi.

Un șofer conduce mașina ducelui. Îi văd mânușile albe și cascheta cu firet auriu și cozoroc negru și strălucitor, care-l apără de soare și de vânt. Automobilul seamănă cu o trăsură luxoasă căptușită cu piele bej. Ducele chiar are înfățișarea unui rege. Poartă un joben, un frac care-l face să arate ca un pinguin și o singură lentilă. Este un monoclu. Eu îi zic „Magicianul” pentru că reușește să țină în echilibru în fața ochiului acea bucată de sticlă perfect rotundă. Tanti Bobbie poartă o pălărie mare, albă, inelele îi strălucesc în soare, mă vede și îmi face semn. Strigă: „*Bürschi!*” Așa mi se zice acasă, ceea ce înseamnă „băiețel” în bavareză. Îi răspund făcându-i cu mâna. Ducele mă salută la rândul lui, agitând măciulia aurie a lungului său baston regal. Ea flutură un pachetel cu fundă roșie. Știu că este o cutie cu plăcinte cu fructe, fiindcă îmi aduce dintr-astea tot timpul. Abia aștept să urce la noi ca să mi le dea, îmi doresc să vină numai de câțiva.

Ei se uită în cealaltă parte a străzii, unde s-a oprit o mașină mare și neagră. Un șofer în uniformă de soldat înconjoară automobilul și-i deschide ușa pasagerului. Iese un domn, o observă pe tanti Bobbie, apoi pe duce și ridică privirea spre mine.

Are o mustăcioară neagră, la fel ca tăticu.